

Posudek na bakalářskou práci

- školitelský posudek
 oponentský posudek

Jméno posuzovatele: RNDr. Zdeněk Janovský, Ph.D.

Datum: 2. 9. 2021

Autor: Alžběta Čechová

Název práce: Evidence o nesouladu mezi opylovači a rostlinami v načasování výskytu způsobeného globálními změnami

- Práce je literární rešerší ve smyslu zveřejněných požadavků (pravidel).
 Práce obsahuje navíc i vlastní výsledky.

Cíle práce (předmět rešerše, pracovní hypotéza...)

Předložená bakalářská práce pojednává o posunech ve fenologii kvetení a aktivity opylovačů s důrazem na změny vyvolané změnami klimatu. Téma je v úvodu dobře vymezeno, ale následně se práce místy věnuje i jiným dílčím tématům (např. urbanisace a introdukce nepůvodních druhů v rámci kapitoly 2) a naopak věnuje poměrně málo pozornosti dokladům fenologických nesouladů a jejich důsledkům.

Struktura (členění) práce:

Práce je standardně a na úrovni hlavních kapitol vhodně členěna, avšak vnitřní členění některých kapitol nedává příliš smysl, což odráží i názvy podkapitol, které autorka viditelně měla obtíže zvolit (např. sekce 3.4.3, 3.4.4, 5.2, 5.3 či 5.5). Na některých místech se navíc stává, že obsah kapitoly neodpovídá jejímu názvu, např. kapitola 3.3 Urbanisace – změna mikroklimatu, kde jsem čekal, že se dozvím, jak se liší mikroklima ve městech a jak tyto tepelné ostrovy ovlivňují fenologii rostlin a hmyzu, ale o mikroklimatu jsem se nedozvěděl prakticky nic a celá kapitola se věnuje hlavně fenologii rostlin ve městech (nikoliv alespoň třeba jejím posunům způsobeným městy). Podobné problémy nesouladu názvu a obsahu se vyskytují i u kapitol 3.1 či 5.1.

Osobně pak příliš nevidím k vyčlenění vlivu globálních změn na počet generací za rok („voltinismus“) do samostatné kapitoly, když navíc se převážně nevěnuje opylovačům, nýbrž hmyzům herbivorům. Navíc tato sdělení by se hodila do jinak prakticky rudimentární kapitoly 5.1 Vliv intervalů aktivit.

Jsou použité literární zdroje dostatečné a jsou v práci správně citovány?

Použil(a) autor(ka) v rešerši relevantní údaje z literárních zdrojů?

Práce uvádí v seznamu literatury 239 citací, což působí až imponantně, ale namátkově zkoumání zdrojů ukázalo několik nepříjemných skutečností: 1) ne všechny zdroje v seznamu literatury jsou skutečně citovány; 2) některé práce jsou k tématu zcela nerelevantní (vztah digitálního trhu ve venkovské Číně k fenologii opylovačů jsem nějak vůbec nepochopil; 3) mnohé relevantní práce jsou citovány nesprávně nebo pro nějakou drobnost (často uvedenou třeba v úvodu), ale nejsou využity pro jejich hlavní sdělení.

Autorka z mně neznámých důvodů nevyužila dostatečně (popř. zcela opomenula) poznatky z některých klíčových prací pro téma, např. Duchenne et al. 2020, Miller-Struttman et al. 2015, obecně práce Jessicy Forrestové či práce Gaku Kudoa.

Jako poměrně závažný prohřešek vnímám, že jsem opakovaně narazil na dokládání tvrzení citacemi, které buď nejsou příliš vhodné nebo jsou zcela nepoužitelné. V těch méně závažných situacích se jedná např. o vydávání klíčové práce Fitter et Fitter 2002 za pocházející z městského prostředí, přestože je to louka 5 km za Oxfordem. Mnohem horší jsou ale situace, jako např. odstavec na str. 5, který pojednává o fenologii v městském prostředí a je doložen dvěma citacemi, z nichž jedna je o roli digitálního trhu v rozvoji venkovských oblastí Číny a druhá je sice o samotářských včelách, ale o jejich diversitě nikoliv fenologii. Dále celé pasáže práce stojí věcně na několika málo, či jediných citacích, přestože k nim existuje zdrojů celá řada,

často rozdílných dokladů názorů a vyznění (týká se např. celé sekce 3.2 a 5.3).

Pokud práce obsahuje (nadstandardně) i vlastní výsledky, jsou tyto výsledky adekvátním způsobem získány, zhodnoceny a diskutovány?

Práce neobsahuje v souladu s direktivami biologické sekce vlastní výsledky.

Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň):

Z hlediska formátování textu je práce přiměřená, z hlediska formátování jsou vidět nedostatky v nejednotném citačním stylu a také navíc v neodůvodněném užívání celých jmen autorů při citování v textu. Tyto nedostatky jsou však v dnešní době bohužel spíše obvyklé než výjimečné a nepřitahovaly by větší pozornosti (sic!). Stejně se bohužel nedá říci o úrovni použité češtiny, kdy jsem místy měl vážné podezření, že čtu překlad z Překladače od Google, protože se v textu vyskytovaly podobné typy chyb. Hlavní nedostatky jsou ve špatném pojmenovávání jevů, pro které existují ustálené pojmy (namátkou: iniciace zelenání = rašení, komunitní úroveň = úroveň společenstva, segmentace krajiny = fragmentace krajiny, selektivní síly = selekční tlaky), nerozlišování mezi blízce příbuznými slovy s odlišným významem (např. návštěvnost × navštěvovanost) či nepřesném užívání slov cizího původu (čehož si lze i všimnout v otrocky a nesprávně přeloženém českém názvu práce). Pravidelně rovněž kulhá syntax, časté jsou špatné předložkové vazby. Zejména při čtení úvodu jsem pak měl pocit lingvistického masochismu.

Splnění cílů práce a celkové hodnocení:

Můj celkový dojem z práce (kromě výše uvedených dílčích hodnocení) je do značné míry narušen výše uvedenými dílčími věcnými chybami. Ty mne vedly k tomu, že mnohdy si nejsem jistý, zda autorka citované práce důkladně přečetla dokázala z nich vytáhnout to podstatné pro téma práce a pak s tím kriticky pracovat. Asi nejlepší náznaky kritické práce se zdroji jsem viděl v kapitole 7. Vliv evoluce, která zřejmě vznikala jako jedna z posledních. Na základě výše uvedených nedostatků práce vážám v hodnocení mezi stupni dobře a nevyhověla. Pro potreby posudku se zde přikláním k návrhu nevyhověla s tím, že doufám, že autorka využije své presentace na obhajobě a následné diskuse k nápravě dosavadního neblahého dojmu. Věřím, že se napravit dá a rád tomu budu diskusí nápomocen.

Otázky a připomínky oponenta:

- 1) V textu nesprávně zaměňujete pojmy jednoletka a efeméra. Mohla byste vysvětlit rozdíl mezi nimi a jaké odlišnosti mezi oběma skupinami lze očekávat co do odpovědi jejich fenologií na změny klimatu?
- 2) Práce Ehrléna a Münzbergové (2009), kterou v práci citujete v souvislosti se závislostí úspěšnosti reprodukce rostliny na její fenologii, shledává jako rozhodující jiné faktory než klimatické. Mohla byste stručně shrnout, jaké další vlivy mohou zapříčiňovat závislost úspěšnosti reprodukce rostliny na datu kvetení? Jaký je jejich relativní význam ve srovnání s klimatickými příčinami?
- 3) V kapitole 5.2 přicházíte s tvrzením, že nejlepší pojistkou opylovače proti extinkci je stát se generalistou. Jaké jsou argumenty ve prospěch generalistické strategie, srovnáme-li ji např. se specialisací opylovače na některou dominantní široce rozšířenou skupinu rostlin (třeba pestřenky rodů *Melanostoma* a *Platycheirus* specialisující se na požíraní pylu trav)?
- 4) Jak mohou opylovači zareagovat (v krátkém i delším časovém horizontu) na skutečnost, že se přestali fenologicky potkávat se svojí hlavní živnou rostlinou?

Návrh hodnocení školitele nebo oponenta

výborně velmi dobře dobře nevyhověl(a)

Podpis školitele/opponenta: